Hořký román

Napsal Karel Leger.

Ulehly teď na tatínka Vrbu jiné starosti, co se "zlatou hvězdou"? Bude-li záložna o pravdu stavět nový dům? Koupili od něho onu barabiznu? Což se tutlalo po městě, nikdo nevěděl nic určitého, ale přišli už dva tři sousedé, kteří také měli staré baráky na prodej. Prozíraví lidé tušili, že v těchto červotočivých poměrech klíčí zárodek nových bojů, snad docela nových politických stran. Pan Vrba dokazoval, že místo "U zlaté hvězdy" je pro záložnu nejvýhodnější i cena přiměřená. Čekával na pana účetního, Emila, doprovázel ho, vyptával se, co vybor? Rozhodne-li se už? S kým je třeba promluvit? Všady je protekce, samý strýček a kmotr je to tady v městě, a on, Vrba, nikoho nemá, kdo by za něj slovíčko ztratil — Emil jen ramena krčil, že nic není ještě rozhodnuto, nic se neví, ovšem jenom se místo "U zlaté hvězdy" nejvíce zamlouvá. A domácí páni rozrušeně, znova a znova vykládal o předmostech "zlaté hvězdy". Docela i do plzeňské pivnice Emila večer doprovázel, ač kolikrát mu v hospodě bylo divně a nevolno. Zvykl těchu skrovně domácnosti uprostřed hluku a veselého šumu cítil se tuze příjemným. Nehovořil, jen se usmíval, pomaličku jako medicínu popíjel ze své skleničky. Tehdy plzeňská pivnice zila! Nesídlil tam už onen sousedský klid a mír, jako dřívekdy u dvou stolů hrála se bulka dle Klepery a u třetího "jaraře", což tam kynul u kalafy do stolu činorodý život. Činorodý karty vymýtěny a pěstovány tu vážné debaty politické i národohospodářské, tam vzniklá myšlenka založit akciovou papírnu i návrh, aby kolem pověstné louže, které se Komárovští nemohli zbavit, vysázeno bylo husté křoví louž za tím nebude vidět. Podivno, že u nás nejlepší myšlenky rodí se v hospodě.

Pan Vrba naslouchal, přikyvoval usmívavě, vypil skleničku nebo dvě a v devět hodin odcházel domů, ničím se nedal zdržet. Babetce doma vypravoval, jaká tam vážná a vybraná společnost, člověk se mezi ními poučí, nabude širšího rozhledu — Zvykl si mezi pány, někdy docela zdržel se i déle. A opět nabyl nových zkušeností. Velevážní a slovutní pánové postupem nočních hodin stávali se velmi žertovnými společníky — až se pan Vrba s chutí rozesmál. A poznal tam, o čem slýchával jenom pohádky — šampaňské, se šumem přetékající z pohárků — — Láhev za šest zlatých! První kázal přinést pan lékárník, druhou pan purkmistr, třetí pan účetní Emil. Potají pan Vrba zasmál se upřímně, jak sedlák Odřinec, který tuze rád se vtíral mezi pány, měnil barvu, protahoval obličej a konečně s kyselosladkým úsměvem, ale přece jen s pravou selskou furií poroučel také jednu láhev. Doma s rodinou jídá brambory. Směšný chlap, myslil si pan Vrba.

Ale časem i na pana Vrbu došlo. Veselá společnost vynutila na něm láhev i dvě, nic nedbali, že obožákovi až oči zvlhly, pot mu na čele vystoupil. Odložil dontňák, odstrčil sklenici, ani vína, které sám platil, neokusil, velikou trpkostí stáhlo se mu hrdlo. Od té doby doma ani z dýmky nekouřil. —

I doktor Kalvoda někdy objevil se ve společnosti, ale dlouho se nezdržel. Svým zvučným, sympatickým hlasem hovoříval, až kolem všichni umlkali. O národní očistě, o našich chybách, o cestě k nápravě. Složiv ruce na břišku, pan Vrba pobožně poslouchal, chytal slova, ale bůh ví, nějak nerozuměl.

Vedle Emil cosi poznamenával tiše o Donu Quijotu. Nebyli vinni spisovatelé, kteří psali s hrůznou fantasií rytířské romány, ni věděli, že pláčem pohádky — chybil Don Quijote, že všemu slepě uvěřil. Dnes rodí se všelijaká hesla, jejichž původci jsou možná docela rozumní lidé, ale takový venkovský Don Quijote de la Mancha všemu slepě uvěří a hrnuje na své Rosinanté proti větrným mlýnům. Mezi sobě rovnými v nějaké politické schůzi — budiž! ale mezi rozumnými lidmi stává se směšným takový nadšený rytíř.

Ostatně doktor Kalvoda není ztracen. Snad se obrátí, je na dobré cestě.

Nezměnil-li se doktor Kalvoda, aspoň jeho kancelář se změnila. Dnes byla to velká místnost v pěkném domě na náměstí. Ještě tam seděl sice Evžen, ale zastřelili ho co kmíka, aby nepřekážel. Byť tu již druhý, starší, zkušenější písař mimo něj. Začínalo to páchnout potem i špínou — pan doktor neposílal už sedláky do hor, aby raději po sousedsku se smířili, počal si jich vážit, ruce jim tisknout a palmare psát. Pracoval pracoval s úspěchem. Někdy zamodnému se zdálo, že nějaké neviditelné ruce mu ponenáhlu zvedají ho výš. Zastupoval Všeobecnou záložnu — sedláci tak navykli si cestě k jeho kanceláři. Jakýsi konkurs továrny padl mu mané do rukou, několik sám ani nepomyslil. Závistivý kolega tak řekl, že z takového konkursu možno deset tisíc vydělat — doktor Kalvoda vydělal jen tři, ale za to zaplať Pán Bůh!

Tomáš uvědomil si, že ruce, které jej zvedaly, jsou ruce Endlovy. Ten posílal mu klienty, i takové, kterých se doktor zdělit — jak pak přece jen přijal zastupování. Neboť nemohl si vybírat. Byly tu jiné ruce, bílé a hebké, které s ostrou mazaností uměly rozhazovat — pro svoji ženu pracoval. Ve světle dvou svíček nazíral se mu život, bylo mu těžko, jakoby se teprve měl žít. To lék jemu dříve neznámých a prve nevyhnutelných potřeb objevil se. Nádherný byt s ložnicí a jídelnou, salonem, přepychem, o jakém se mu snad nikdy nezdálo dokud se kříval s matičkou a sestrou ve skrovném bytu. Plesy, divadla, návštěvy — nezvykl jim nikdy a mané i v obléku salonním uprostřed vybrané společnosti prozrazoval hranatého synka hor. A když Emilie sezvala k sobě kroužek důvěrných hostí, často zmizel a uchýlil se v poslední pokoj rozsáhlého bytu, trochu vlhký, trochu stísněný, kde v okněch, vedoucích na dvůr, kvetla a voněla reseda, zpíval kanárek. Tam bydlela stará matička s Boženkou. A doktor přišel, usedl na nízkou stoličku a beze slova naslouchal žvatlání hezoučké sestřičky, vřelému rozumování matčinu a bylo mu jako člověku, který ze syčivé metelice přišel k prohřátému krbu. Poseděl chvíli s úsměvem na rtech, kývaje hlavou — a odešel, políbiv matce vráskitou ruku a pozdraviv sestřičku hlubovlasým písařem, který kdysi o ní psával verše a dosud prý nezapomněl.

Někdy též starou paní a Boženku navštívil dobrý známý, profesor Doubrava. Přicházel zřídka — plaše proklouzl vždycky po schodech a síní, aby nikoho nepotkal, neboť komorná paní doktorové, zahlédla-li ho, ušklíbla se pohrdavě. Ale u starých přátel okřál, rozhovořil se o svých zlostech a strastech, o tom, co čet, co nového ve světě, o své černobrvé Katušce, kterou stále měl rád takovou bláznivou studentskou láskou.

Jednou — bylo nedělní odpoledne — stará paní pletla, Boženka kouskem cukru škádlila kanárka. Doktor před chvílí od nich odešel. Najednou dráty vypadly stařence z rukou. "Boženko!" řekla tiše. Deerušká rychle se obrátila, zahledělá se jí v ustaraně líce. "Nezdá se ti —" tázala se matka. "že v naší Bohouš poslední dobou je nějak zasmušen?" Sestřička zavrtěla hlavou. "Ne? Tedy jsi se mu nepodívala do očí, Boženko. Má takové zkalené a smutné —"

Boženka se rozesmála. "Ale ne, maminko! Co jste vidělá? To jen tvoje starostlivost — A víš — snad se mu stýská, že Emilie mu odejela dnes do Prahy."

"Příliš často jezdí do Prahy," zašeptala stará paní sotva slyšitelně, kývajíc povážlivě hlavou.

Na dveře zaklepáno — vešel profesor, rozčilen v radostném rozechvění, ani neusedl, pobíhal z jednoho rohu pokoje do druhého, klepaje holí o podlahu.

"Přece se hýbeme, přece" hovořil, usmívaje se červenými rty, očima, celým obličejem. "Pomalu, ale přece!" Zastavil se před starou paní. "Nemáme žádného českého průmyslu, ale my ho vydupáme ze země!" zaklepal holí.

"Víte li, milostpaní, že budeme stavět českou papírnu? Na akcie! Emil — chci říci: pan účetní je v čele — koupím dva podíly! Musíme mít český průmysl, ten nám schází! Průmysl! průmysl! Jeden velký český závod více váží, nežli všechny učené a umělecké ústavy. Dobrý průmyslník je víc pro nás, nežli básník nebo muzikant! i ten nejlepší!" Až se celý zadýchal. Pokrok lidstva je v průmyslu, ne v umění — I učení bylo a je u nejprimitivnějších národů, průmysl je vyvrcholením civilisace. Kdyby zhoreły nejslavnější obrazárny světa, jakou škodu by mělo lidstvo? Kdyby se vyškrtly z paměti všechny práce ku př. Rubensovy, utrpělo by lidstvo! Ale vyškrtněte nějaký vynález — třeba menšího významu, řekněme: sirky, svítiplyn, šicí stroj nebo podobné, a hle, jaké mezera by tu byla v našem životě!" Zahodnuv hůl do podlahy, s planoucím zrakem jeho deklamoval: "Jsou dva světy — jeden svět velkých vynálezů, elektřiny, telefonu, které člověku opravdu křídla dávají, které boří hranice prostoru i času — a svět dětinských snů, veršů, knih, slovíček —"

"Chichichi!" rozechechtala se Boženka, "pane professore, pro Boha! rozpřáhněte nám kolovrat na podlaze!" Rozpačitě pohlédl host k zemi, opravdu — z vrchu hodil do červeného koberce.

Stará paní dodnes vážně usmívala se jeho nadšení. "A vaše paní?" ptala se, "hle, dnes máte v hlavě samé továrny, ani jste nevzpomněl —"

"Má paní?" se zářivýma očima zvolal professor, "má paní je nadšena jako já. Sama koupí jeden podíl — jako Kartaginka obětovaly své šperky ze tavit nebo prodat, aby také přispěla k rozkvětu českého průmyslu! Škoda — vedle s malichkým nadšením — že těch šperků je tak málo!"

V tom okamžiku z ulice až sem do vzadního pokoje, zaslechl ten hluk. Stará paní se polekala, všichni naslouchali. "Začlo to "Hej Slované!" v temné bouři hlasů. Boženka vyskočila. "Protestní pravod! jde již" v rozjeté zvolna, plíštěnku vésie přes ramena a hledajíc klobouček.

"Což ven?" ptala se stará paní, která mého sledovala českou politiku.

"Jazyková nařízení zrušili!" vykládat jí pan professor. " a naši v říšské radě dělají obstrukci!"

"A co to? Co ten pravod?" znovu se ptala, ještě nechápajíc.

"Musíme ukázat, že český národ je uražen, že ten políček nesneseme!" deklamovala bezoučká Boženka, zardělá, rozechvělá, klobouček ve spěchu před zrcadlem rovnajíc.

Maminka najednou se zděsila — spatřila na Boženčiných šatech slovanskou trikoloru. "Dítě, snad nechceš —?" tázala se znepokojena.

"Pojdu!" rozhodně odvětila dcerunka, vzdorovitě hodíc hlavou. "Všechny moje známé jdou, pravod musí být imposantní, aby se páni lekli, až pojdeme okolo hejtmanství!"

"Staroučka sepjala ruce. "Bože můj! Nikam nepůjdeš! Vždyť do nás budou střílet! Pozavírají vás! Takovou revoluci —"

Boženka se rozesmála, až jí oči slzely. "Směla se tomu strachu! "Ale ne! ale ne, maminko! Pěvecký spolek určitě povolený! Městská rada podala žádost na hejtmanství, a hejtmanství ochotně svolilo, aby protestní pravod jen šel. Nic se nám nestane, nebuj se!" Se smíchem políbila matičku a již ze dveří.

"Dítě! nechoď! nechoď!" volala nadarmo za ní matka. S posledním obrátila se k profesorovi "Jaký to zase nerozum! Zde v městě pojal jen takové nepokoje panují. U nás, v Rukově — víte, nad Metují je to, v horách — jak byl svatý pokoj. Žid s křesťanem, Čech s Němcem, všichni žili jako dobří sousedé. A tady takové štvanice — co z toho lidé mají?"

Profesor mávl rukou. "A nic to není!" pravil rozvážně "Co takové demonstrace — nic to není! Dřív musíme být hospodářsky silní a pak něco změříme! Ale tak! Samé fangličkářství, samé ideály! Praktického života musíme si hledět. Průmyslu se zmocnit, to je hlavní, ostatní už přijde!" Vážně zakýval hlavou a zvedl prst. "Jsme hospodářsky tuze slabí, to je to. Co je platna všechna učenost!" povzdechl si bolestně. "Věřte, milostpaní, teď se mi zdají tak směšnými všechny moje sbírky, všechny knihy — takhle sbírka akcií — oh! — —"

Venku hučely davy, zněly písně, průvod prošel hlavními ulicemi, před hejtmanstvím ozvalo se ostřehavé "pereat". Pan císařský komisař v druhém poschodí otevřel okno na znamení, že vláda vidí ten hrozivý projev znepokojeného lidu. V těloevičně bylo velké shromáždění, silné řeči zněly pod malovaným stropem. Řečnil i doktor Kalvoda, s velikým úspěchem také Emil. Tento provázen potleskem, souhlasným jásotem volal do kypícího množství: "Emancipujme se od cizích! Svůj k svému!"

Zase jeden krásný den v historii komárovské! Škoda ho! — —

Druhého dne ještě před polednem ubíral se Emil k panu Štajnerovi, továrníku (o kterém lidi tvrdili, že je millionářem), do jeho vily, postavené na nejrozkošnějším místě nad řekou uprostřed krásného parku. Nesl rozhodnutí zřízenského výboru, že se panu Štajnerovi povoluje úvěr do padesáti tisíc s nejmenším úrokem. Štajner, vážný, šedivý pán, přijal ve své pracovně účetního velmi vesele a s veselým úsměvem, potřeboval nutně půjčku, nechtěl oblásit konkurs, a jinde úvěr mu odepřeli.

"Mocci!" řekl nonchalantně "Je libo dontňák? Specialita — nadesílá krajní konsek. Jsem člověk věděný. A což továrna?" Štajner měl velikou škaredou (Pokračování.)

ALESPOŇ NĚCO.

Panu Františku Iškovi a jeho přívalkům nadělilo se konečně štěstí: jeden z jeho nesčetných žalob proti vydavatelům časopisů a zodpovědným redaktorům tak dopadl, že některý z těchto pánů jednou z příště — snadno až všechno snadu jest — bude přijatelnou. Toho skvělého no vítězství dovolil Iška ve svém sporu s p. Karlem H. Beránkem zodpovědným redaktorem časopisu "Spravedlnosti".

Úvodní žaloba, zadaná již před rokem, neměla dle výroku soudce Hopkinse žádného podkladu, a proto musel Iška žalobu opraviti. Všeknak opravená žaloba nebyla postačitelnou a proto druhý soudce, jenž se se sporem zabýval, pan Williams, nařídil, aby Iška podal další opravenou žalobu. Na tuto opravenou žalobu činil před dvěma měsíci právník Beránkův, Q. J. Chott před soudcem Kearnsem. Soudce naříditi právníkům obou stran, aby mu předložili sepsané argumenty s uvedením autorit jež citovali k podpoření svých bodů. Právníci tak učinili, načež soudce vzal v úvahu otázku, zda-li druhý opravený výpis žaloby jest postačitelným neb ne. Týž žaloval nad tím několik týdnů, hlavně z té příčiny, že když měl podati rozhodnutí dne 21. m. m., nemohly se sporné strany dostaviti poněvadž byl toho dne vyslýchán rakouský konsul Hugo Silvestri a o týden později, nedostavil se k soudu Iškův právník.

V sobotu rozhodl však soudce že žaloba Iškova, jak nyní jest sestavena, vyhovuje požadavkům. Neznamená to, že Iška již vyhrál (načeklv se dá očekávati, že vydá k oslavení svého "vítězství" jed no extra číslo svého Vesmíra) znamená to pouze, že Iška konečně dostal se se svojí žalobou k soudu. Nyní má Beránek podati na žalobu odpověď, načež bude případ dán na kancelář porotní a bude musit čekati až na něj dojde řada. Může to být za 9 měsíců nebo o něco déle.

"Můj celý život jest přeměněn," píše p. Jim Barrvea, 2429 záp. Madison ulice, Chicago, Ill. "Trpěl jsem vážnou chorobou žaludku nemohl jsem nic jísti následkem nestávnosti a zácpy. Moje nemoc byla takové povahy, že jsem se již vzdával každé naděje. Však Dr. Petra Hoboka mne uchránilo od hrobu a vrátilo na půdu živých." — Tisíce dosvědčují o pozoruhodně zdravý přiměřejícím síle tohoto léku. — Není to lékárnický lék, ale je dodáván lidem přímo z laboratoře vynálezů, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 19—25 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill. — Advertisement.

DR. JOS. F. MAREŠ, český zubní lékař, 1004 First National Bank Bldg., 16. a Farnam, Omaha. Tel. Dong. 509. — Advertisement 5-tf.

Povšechná slabost.

Zlenivělost jater, nezážívnost, vleklá zácpa a nestravnost velice seslabují nemocného. Abyste napravili tyto nepořádky a tak zamezili jejich další vývin a posílili celou soustavu, berte

Severův Životní balsám

(Severa's Balsam of Life)

Povšechný silitel.

Cena 75 centů.

Chcete-li důkazů o jeho účinnosti, čtěte následující dopis:

"Chci Vám poděkovati za Severův Životní balsám. Byla jsem stižena žaludeční chorobou, jsouc velmi sesláblou a bez chuti k jídlu. Po užívání jedné láhve Severova Životního balsámu tyto příznaky zmizely. Prosím, abyste to uveřejnili v časopisech, aby i jiní z toho čerpali, kdo podobně trpí."

Pí. Pagačová z Mequah, Wis.

Žádejte Severovy Léky všude v lékárnách. Varujte se však náhražek. Kdyby váš lékárník neměl Severovy léky, aneb je nechtěl pro vás objednati, objednejte si je sami přímo od

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

FRANK SVOBODA

UMĚLECKÝ ZÁVOD POMNÍKOVÝ

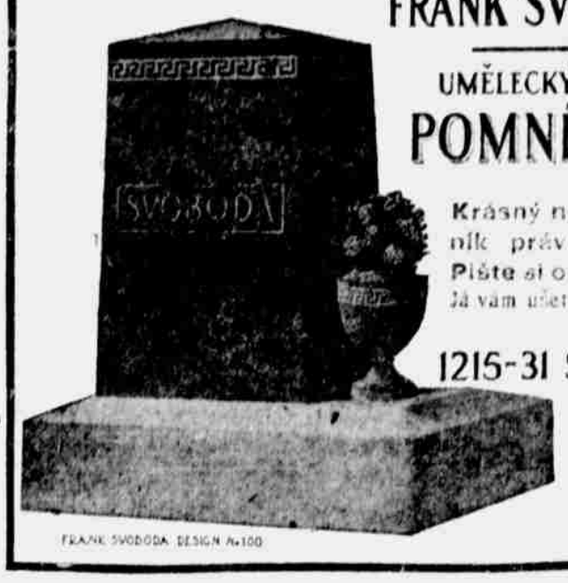

Krásný nový pomník právě vydán. Pište si o něj dnes. Já vám ušetřím peníze.

1215-31 SO. 13TH ST OMAHA NEB.

Bliss & Wellman

kommissionáři dobytkem

Exchange Building, Stock Yards Station, SOUTH SIDE OMAHA, NEBRASKA.

Jsme již v tomto obchodu 20 roků. Naše vlastní zkušenost a znalost ve spojení se silami, které pro nás pracují, — mají též dlouholetou zkušenost. A proto můžete s důvěrou se na nás spolehnouti, nám věřiti. Učinili jsme 6 millionů dollaru obratu obchodního v této době, což dosvědčuje, že zasilatelé mají v nás důvěru a že jsme jim získali ty nejvyšší ceny za jakost dobytka, jež trh poskytoval.

Lee-Gass-Andreesen Hardware Co.

PRODÁVÁ VE VELKÉM

lažené, vyráběné a lakované plechové nádiní. — Činovaný plech, železný plech a kovové zboží. — Ostnatý drát, hřebíky, nožířské zboží, bicykly, střelné zbraně, náboje a sportovné zboží všeho druhu.

9th and Harney Streets. OMAHA, NEBRASKA.

Ku získání nejvyšších cen zasílejte svůj dobytek na

WOOD BROTHERS

spolehlivé komissionářské obchodníky

Omaha, Chicago, SiouxCity, So. St. Paul.

Píšte na: Joseph A. Liebnavsky, kasír, Omaha, Neb.

Zlatá žíla

Píšťtěl - Zaplatíte až se vyléčíte

Dr. E. E. TARRY, 240 Bee Bldg., OMAHA, NEB.

Nejlepším místem k nakupování stavebního dříví, jest

České dřevařská ohrada,

Chicago Lumber Co.,

na 14. a Nicoy ul., Omaha, Neb.

Čeští prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

FRANK YUN

vlastní čistě a hojně zásobený

řeznický a uzenářský obchod

V ČÍSLE 2004 2ÚŘ. 10. OMAHA.

Bohatý výběr čerstvého masa, nejlepší jakosti za ceny nejlevnější. Veškeré výrobky uzenářské dělí se též nejlepší jakosti. Objednávky možno učiti telefonem: Douglas 3423.